

قوانین و ضوابط حقوقی و انتظامی مرتبط با مسئولیت مجری

ویژه آزمون‌های نظام مهندسی
(عمران اجرا - معماری اجرا)

به همراه کلید واژه

نشر نوآور

مؤلف: مهندس محمد عظیمی آقداش
پایه یک و پژوهشگر برتر نظام مهندسی

سرشناسه:
عنوان و نام پدیدآور:

عظیمی آقداش، محمد، ۱۳۵۰-
قوانین و ضوابط حقوقی و انتظامی مرتبط با مسئولیت
مجری / به اهتمام محمد عظیمی آقداش

مشخصات نشر:
مشخصات ظاهری:
شابک:

تهران: نوآور.
۲۰۸ ص.

۹۷۸-۶۰۰-۱۶۸-۲۷۴-۲

وضعیت فهرست‌نویسی:

فیفا

موضوع:

حقوقی و انتظامی -- قوانین و مقررات -- ایران

موضوع:

مسئولیت مجری -- قوانین و مقررات -- ایران

رده‌بندی کنگره:

KMH ۳۱۳۴/۱۲۸ ۱۳۹۲

رده بندی دیویی:

۳۴۴/۵۵۰۴۶

شماره کتابشناسی ملی:

۳۱۰۸۸۴۶

قوانین و ضوابط حقوقی و انتظامی مرتبط با مسئولیت مجری

مؤلف:

مهندس محمد عظیمی آقداش

ناشر:

نوآور

شمارگان:

۲۰۰۰ نسخه

نوبت چاپ:

۹۷۸-۶۰۰-۱۶۸-۲۷۴-۲

شابک:

تومان

قیمت:

مرکز پخش:

نوآور، تهران، خیابان انقلاب، خیابان فخر رازی، خیابان شهدای ژاندارمری
نرسیده به خیابان دانشگاه ساختمان ایرانیان، پلاک ۵۸، طبقه دوم،
www.noavarpub.com واحد ۶ تلفن: ۹۲-۶۶۴۸۴۱۹۱

کلیه حقوق چاپ و نشر این کتاب مطابق با قانون حقوق مؤلفان و
مصنفان مصوب سال ۱۳۴۸ برای ناشر محفوظ و منحصرأ متعلق به
نشر نوآور می‌باشد. لذا هرگونه استفاده از کل یا قسمتی از این کتاب
(از قبیل هر نوع چاپ، فتوکپی، اسکن، عکس برداری، نشر الکترونیکی،
هر نوع انتشار به صورت اینترنتی، سی‌دی، دی‌وی‌دی، فیلم فایل
صوتی یا تصویری و غیره) بدون اجازه کتبی از نشر نوآور ممنوع بوده و
شرعاً حرام است و متخلفین تحت پیگرد قانونی قرار می‌گیرند.

لطفاً جهت دریافت الحاقات و اصلاحات احتمالی این کتاب به سایت انتشارات نوآور مراجعه فرمایید.

www.noavarpub.com

<https://telegram.me/noavarpub>

<https://www.instagram.com/noavarpub/>

۹	بخش اول / قوانین و مقررات حاکمیتی
۱۰	قانون اساسی
۱۲	قانون مدنی
۱۵	قانون مسئولیت مدنی
۱۷	قانون مجازات اسلامی
۱۹	قانون مجازات اسلامی (تعزیرات و مجازات‌های بازدارنده)
۲۲	قانون شهرداری‌ها

۲۳	بخش دوم / قوانین نظام مهندسی ساختمان
۲۴	قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان
۲۴	فصل اول - کلیات، اهداف و خط‌مشی
۲۶	فصل دوم - تشکیلات، ارکان، وظایف و اختیارات سازمان
۳۶	فصل سوم - امور کاردان‌ها و صنوف ساختمانی
۳۶	فصل چهارم - مقررات فنی و کنترل ساختمان
۳۹	فصل پنجم - آموزش و ترویج
۳۹	فصل ششم - متفرقه
۴۱	آیین‌نامه اجرایی قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان
۴۱	فصل اول - کلیات
۴۳	فصل دوم - پروانه اشتغال به کار مهندسی، حدود صلاحیت و ظرفیت اشتغال
۵۲	فصل سوم - پروانه اشتغال به کار کاردانی و تجربی
۵۵	فصل چهارم - نظارت و کنترل ساختمان
۵۷	فصل پنجم - سازمان نظام مهندسی ساختمان استان
۸۹	فصل ششم - شورای انتظامی نظام مهندسی
۹۲	فصل هفتم - هیأت عمومی
۹۴	فصل هشتم - شورای مرکزی
۹۸	فصل نهم - رئیس سازمان

۹۹	فصل دهم - مقررات متفرقه
۱۰۲	آیین‌نامه اجرایی ماده ۳۳ قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان
۱۰۲	فصل اول - تعاریف
۱۰۲	فصل دوم - مقررات ملی ساختمان
۱۰۳	فصل سوم - اشخاص حقوقی و دفاتر مهندسی طراحی ساختمان
۱۰۴	فصل چهارم - اشخاص حقوقی و دفاتر مهندسی اجرای ساختمان
۱۰۷	فصل پنجم - ناظر
۱۰۹	فصل ششم - شهرداری‌ها و سایر مراجع صدور پروانه ساختمان
۱۰۹	فصل هفتم - سازمان نظام مهندسی ساختمان
۱۱۰	فصل هشتم - وزارت مسکن و شهرسازی
۱۱۰	فصل نهم - شناسنامه فنی و ملکی ساختمان
۱۱۱	فصل دهم - ترویج
۱۱۲	فصل یازدهم - متفرقه
۱۱۳	ابطال قسمتی از مبحث دوم مقررات ملی ساختمان
۱۱۷	نظام‌نامه رفتار حرفه‌ای اخلاقی در مهندسی ساختمان ساختمان
۱۱۷	فصل اول - تعاریف
۱۱۸	فصل دوم - مصادیق رفتار حرفه‌ای اخلاقی در مهندسی ساختمان
۱۲۲	فصل سوم - شیوه احراز نقض نظام‌نامه

۱۲۳ بخش سوم / شرایط عمومی قراردادهای اجرای ساختمان

۱۲۴	فصل اول - تعاریف و مفاهیم
۱۲۶	فصل دوم - تعهدات و اختیارات صاحب‌کار
۱۲۸	فصل سوم - تعهدات و اختیارات مجری
۱۳۰	فصل چهارم - تضمین انجام تعهدات قرارداد، تهیه صورت هزینه‌ها، نحوه پرداختها و تعلیق کار
۱۳۱	فصل پنجم - تحویل کار، برچیدن کارگاه، تسویه حساب و پایان کار
۱۳۲	فصل ششم - موارد فسخ، اقدامات پس از فسخ، خسارات عدم انجام تعهدات، محل اختلاف
۱۳۴	فصل هفتم - حوادث قهری، تسریع کار، اقامتگاه و ابلاغ‌ها، اعتبار شرایط عمومی قرارداد
۱۳۵	قرارداد اجرای ساختمان

۱۴۵

بخش چهارم / وظایف و مسئولیت‌های مجری

۱۴۶

تعاریف و مفاهیم

۱۴۹

اشخاص حقوقی و دفاتر مهندسی اجرای ساختمان

۱۵۱

شناسنامه ساختمان

۱۵۳

دفاتر مهندسی طراحی ساختمان

۱۵۴

طراحان حقوقی ساختمان

۱۵۵

اجرای ساختمان

۱۵۶

وظایف و مسئولیت‌های مجریان ساختمان

۱۵۸

دفاتر مهندسی اجرای ساختمان

۱۶۰

مجریان حقوقی

۱۶۳

مقررات حاکم بر فعالیت مجریان حقوقی

۱۶۵

طرح و ساخت ساختمان

۱۶۵

نظارت ساختمان

۱۶۷

مقررات عمومی مربوط به ناظران حقیقی

۱۶۹

وظایف عمومی مربوط به ناظران حقوقی

۱۷۰

معرفی ناظران به صاحب‌کاران و شهرداری

۱۷۰

رفع اختلاف نظر بین ناظر و مجری

۱۷۱

قیمت خدمات مهندسی

۱۷۳

شناسنامه فنی و ملکی ساختمان

۱۷۴

صلاحیت و ظرفیت اشتغال اشخاص حقوقی

۱۷۵

کنترل و ویژگی‌های مصالح

۱۷۵

اقدامات مجری قبل از اجرا

۱۷۶

ایمنی در کارگاه ساختمانی

۱۸۸

بخش پنجم / آزمون‌های نظام مهندسی ساختمان

۲۰۳

کلید واژه

۲۰۸

منابع و مأخذ

خواننده فرهیخته و بزرگوار

نشر نوآور ضمن قدردانی و ارج نهادن به اعتماد شما به کتاب‌های این انتشارات، به استحضارتان می‌رساند که همکاران این انتشارات، اعم از مؤلفان و مترجمان و کارگروه‌های مختلف آماده‌سازی و نشر کتاب، تمامی سعی و همت خود را برای ارائه کتابی درخور و شایسته شما فرهیخته گرامی به کار بسته‌اند و تلاش کرده‌اند که اثری را ارائه نمایند که از حداقل‌های استاندارد یک کتاب خوب، هم از نظر محتوایی و غنای علمی و فرهنگی و هم از نظر کیفیت شکلی و ساختاری آن، برخوردار باشد.

با این وجود، علی‌رغم تمامی تلاش‌های این انتشارات برای ارائه اثری با کمترین اشکال، باز هم احتمال بروز ایراد و اشکال در کار وجود دارد و هیچ اثری را نمی‌توان الزاماً مبرا از نقص و اشکال دانست. از سوی دیگر، این انتشارات بنابه تعهدات حرفه‌ای و اخلاقی خود و نیز بنابه اعتقاد راسخ به حقوق مسلم خوانندگان گرامی، سعی دارد از هر طریق ممکن، به‌ویژه از طریق فراخوان به خوانندگان گرامی، از هرگونه اشکال احتمالی کتاب‌های منتشره خود آگاه شده و آن‌ها را در چاپ‌ها و ویرایش‌های بعدی آن‌ها رفع نماید.

لذا در این راستا، از شما فرهیخته گرامی تقاضا داریم در صورتی که حین مطالعه کتاب با اشکالات، نواقص و یا ایرادهای شکلی یا محتوایی در آن برخورد نمودید، اگر اصلاحات را بر روی خود کتاب انجام داده‌اید پس از اتمام مطالعه، کتاب ویرایش‌شده خود را با هزینه انتشارات نوآور، پس از هماهنگی با انتشارات، ارسال نمایید، و نیز چنانچه اصلاحات خود را بر روی برگه جداگانه‌ای یادداشت نموده‌اید، لطف کرده عکس یا اسکن برگه مزبور را با ذکر نام و شماره تلفن تماس خود به ایمیل انتشارات نوآور ارسال نمایید، تا این موارد بررسی شده و در چاپ‌ها و ویرایش‌های بعدی کتاب اعمال و اصلاح گردد و باعث ارتقا و هرچه پربارتر شدن محتوایی کتاب و ارتقاء سطح کیفی، شکلی و ساختاری آن گردد.

نشر نوآور، ضمن ابراز امتنان از این عمل متعهدانه و مسئولانه شما خواننده فرهیخته و گرانقدر، به منظور تقدیر و تشکر از این همدلی و همکاری علمی و فرهنگی، در صورتی که اصلاحات درست و بجا باشند، متناسب با میزان اصلاحات، به رسم ادب و تشکر و قدرشناسی، نسخه دیگری از همان کتاب و یا چاپ اصلاح‌شده آن و نیز از سایر کتب منتشره خود را به‌عنوان هدیه، به انتخاب خودتان، برایتان ارسال می‌نماید، و در صورتی که اصلاحات تأثیرگذار باشند در مقدمه چاپ بعدی کتاب نیز از زحمات شما تقدیر می‌شود.

همچنین نشر نوآور و پدیدآورندگان کتاب، از پیشنهادها، نظرات، انتقادات و راه‌کارهای شما عزیزان در راستای هرگونه بهبود کتاب، و هرچه بهتر شدن سطح کیفی و علمی آن صمیمانه و مشتاقانه استقبال می‌نمایند.

نشر نوآور

تلفن: ۰۲۱۶۶۴۸۴۱۹۱-۲

www.noavarpub.com
info@noavarpub.com

سوگندنامه مهندسان

با آگاهی کامل از نقش و تأثیر مهندسی در سازندگی و توسعه پایدار جهان، رفاه و آسایش انسان، حفظ جهان هستی از آلودگی‌های زیست محیطی و تأمین شادی پایدار و دراز مدت خود و دیگران، به عنوان یک مهندس به پروردگار جهان سوگند یاد می‌کنم که:

همواره در سراسر زندگی شغلی، حرفه‌ای و اجتماعی خود به این سوگند وفادار باشم. به انسان، به عنوان یک موجود صاحب خرد و شگفت‌انگیزترین پدیده آفرینش بباندمیشم، صدیق و واقع بین باشم و به هیچ اقدامی که به انسان و انسانیت آسیب رساند، مبادرت نورزم.

دانش مهندسی و تجربه حرفه‌ای خود را که میراث مشترک بشری است، معتنم دانم و کوشش کنم تا آن را به روز نگهدارم و در حد توان خود به گنجینه دانش و تجربه‌های سودمند بشری بیفزایم.

ایران زادگاه من است که در آن زاده و پرورده شده‌ام، کوشش خواهم کرد که دین خود را به سرزمینم، مردمانم، نیاکانم، و آیندگان ادا کنم.

در طول زندگی حرفه‌ای خود تلاش کنم تا نقش مؤثری در توسعه پایدار کشورم داشته باشم. در حد توان به دانشگاه که مربی علمی و فنی من است و به کسانی که پس از من در این مکان مقدس پرورش خواهند یافت، خدمت کنم.

سرمايه‌های هستی، چون ماده، انرژی، محیط زیست و نیروی کار را سرمایه‌های تمام بشر بدانم و در حفظ و کاربرد درست و بهسازی آنها کوشش نمایم.

در تمام فعالیت‌های مهندسی خود صداقت، دقت، نظم، عدالت، سرعت عمل، حفظ منابع اجتماع و حقوق دیگران را مراعات کنم و سلامت، ایمنی و آینده نسل‌ها را در نظر داشته و به آنان مهربان، دلسوز و متعهد باشم و همواره سود خویش را در منافع عام جستجو کنم، رشوه‌خواری و سایر رذایل اخلاقی را طرد و برای زحمات خود ارزش مادی در حد معقول و متعارف طلب کنم.

در تمام کوشش‌های مهندسی خود از دانش روز و آخرین یافته‌های فنی آگاه شوم و آنها را با ابتکار، خلاقیت و نوآوری در طراحی، برنامه‌ریزی و اجرا به کار بندم.

در تمام کوشش‌های مهندسی خود استانداردها را مراعات و تنها در حیطه دانش و توانایی خود کار قبول کنم و تنها مدارکی را امضاء کنم که به آنها احاطه فنی کامل دارم.

در مواردی که منع قانونی و حق مالکیت اختصاصی وجود ندارد، دانش خود را آزادانه و به صورت رایگان منتشر کنم و در اختیار دیگران قرار دهم.

در ادای وظایف حرفه‌ای محول شده، متعهد، مسئولیت‌پذیر، مشارکت‌پذیر و رازدار باشم. محیطی پر از محبت و صفا و عشق و علاقه به خدمت‌گذاری بی‌ریا به مردم و وطنم را به وجود آورم و همکاران خود را بدون توجه به ملیت، نژاد، مذهب، جنسیت، سن و عقیده دوست بدارم و ارزش‌های انسانی را در خود و در آنان پرورش دهم.

در کوشش‌های مهندسی خود همیشه فردی متواضع باشم و موفقیت‌های به دست آمده را علاوه بر سعی و کوشش خود موهون تلاش همکاران و نظام آفرینش بدانم و از آنان قدردانی و سپاس‌گذاری کنم.

در تمام کوشش‌های مهندسی خود جويا و پذيرای نقد و اظهار نظر صادقانه همکاران باشم و از لطمه زدن به حیثیت، شهرت، دارایی یا اشتغال دیگران پرهیز و از اقدامات بدخواهانه برای آنان خودداری کنم.

از کوشش‌های فرهنگی و فعالیت‌های اجتماعی که به منظور توسعه رفاه عمومی انجام می‌گیرد، استقبال و در آنها شرکت کنم.

همکاران خود را به رعایت اصول اخلاق مهندسی و وجدان حرفه‌ای تشویق کنم.

کلیه حقوق چاپ و نشر این کتاب مطابق با قانون حقوق مؤلفان و مصنفان و هنرمندان مصوّب سال ۱۳۴۸ و آیین‌نامه اجرایی آن مصوّب ۱۳۵۰، برای ناشر محفوظ و منحصراً متعلق به نشر نوآور است. لذا هر گونه استفاده از کل یا قسمتی از مطالب، اشکال، نمودارها، جداول و تصاویر این کتاب، در دیگر کتب، مجلات، نشریات، سایت‌ها و موارد دیگر، و نیز هر گونه بهره‌برداری از مطالب این کتاب تحت هر عنوانی از قبیل چاپ، فتوکپی، اسکن، تایپ از آن، تهیه فایل پی‌دی‌اف و عکس‌برداری از کتاب، و همچنین هر نوع انتشار به صورت اینترنتی، الکترونیکی، سی‌دی، دی‌وی‌دی، فیلم، فایل صوتی یا تصویری و غیره بدون اجازه کتبی از نشر نوآور ممنوع و غیرقانونی بوده و شرعاً نیز حرام است، و متخلفین تحت پیگرد قانونی و قضایی قرار می‌گیرند.

با توجه به اینکه هیچ کتابی از کتب نشر نوآور به صورت فایل ورد یا پی‌دی‌اف و موارد این‌چنین، توسط این انتشارات در هیچ سایت اینترنتی ارائه نشده است، لذا در صورتی که هر سایتی اقدام به تایپ، اسکن و یا موارد مشابه نماید و کل یا قسمتی از متن کتب نشر نوآور را در سایت خود قرار داده و یا اقدام به فروش آن نماید، توسط کارشناسان امور اینترنتی این انتشارات، که مسئولیت اداره سایت را به عهده دارند و به طور روزانه به بررسی محتوای سایت‌ها می‌پردازند، بررسی و در صورت مشخص شدن هرگونه تخلف، ضمن اینکه این کار از نظر قانونی غیر مجاز و از نظر شرعی نیز حرام می‌باشد، وکیل قانونی انتشارات از طریق وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، پلیس فتا (پلیس رسیدگی به جرایم رایانه‌ای و اینترنتی) و نیز سایر مراجع قانونی، اقدام مقتضی به عمل آورده، و طی انجام مراحل قانونی و اقدامات قضایی، خاطیان را مورد پیگرد قانونی و قضایی قرار داده و کلیه خسارات وارده به این انتشارات و مؤلف از متخلفان اخذ خواهد شد.

همچنین در صورتی که هر یک از کتابفروشی‌ها، اقدام به تهیه کپی، جزوه، چاپ دیجیتال، چاپ ریسو، آفست از کتب انتشارات نوآور نموده و اقدام به فروش آن نمایند، ضمن اطلاع‌رسانی تخلفات کتابفروشی مزبور به سایر همکاران و مؤزّعین محترم، از طریق وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، اتحادیه ناشران، و انجمن ناشران دانشگاهی و نیز مراجع قانونی و قضایی اقدام به استیفای حقوق خود از متخلف می‌نماید.

خرید، فروش، تهیه، استفاده و مطالعه از روی نسخه غیراصل کتاب، از نظر قانونی غیرمجاز و شرعاً نیز حرام است.

انتشارات نوآور از خوانندگان گرامی خود درخواست دارد که در صورت مشاهده هر گونه تخلف از قبیل موارد فوق، مراتب را یا از طریق تلفن‌های انتشارات نوآور به شماره‌های ۰۲۱۶۶۴۸۴۱۹۱-۲ و ۰۹۱۲۳۰۷۶۷۴۸، یا از طریق ایمیل انتشارات به آدرس info@noavarpub.com و یا از طریق منوی تماس با ما در سایت www.noavarpub.com به این انتشارات ابلاغ نمایند، تا از تضييع حقوق ناشر، پدیدآورنده و نیز خود خوانندگان محترم جلوگیری به عمل آید، و در راستای انجام این امر مهم، به عنوان تشکر و قدردانی، از کتب انتشارات نوآور نیز هدیه دریافت نمایند.

بخش اول

قوانین و مقررات حاکمیتی

نشرینو اور

تلفن: ۲-۶۶۴۸۴۱۹۱

قوانین و مقررات

اصولی از قانون اساسی

اصل سی و چهارم قانون اساسی - دادخواهی حق مسلم هر فرد است و هر کس می‌تواند به منظور دادخواهی به دادگاه‌های صالح رجوع نماید، همه افراد ملت حق دارند این گونه دادگاه‌ها را در دسترس داشته‌باشند و هیچ کس را نمی‌توان از دادگاهی که به موجب قانون حق مراجعه به آن را دارد منع کرد.

اصل چهلم قانون اساسی - هیچ کس نمی‌تواند اعمال حق خویش را وسیله اضرار^۱ به غیر یا تجاوز به منافع عمومی قرار دهد.

اصل چهل و ششم قانون اساسی - هر کس مالک حاصل کسب و کار مشروع^۲ خویش است و هیچ کس نمی‌تواند به عنوان مالکیت نسبت به کسب و کار خود امکان کسب و کار را از دیگری سلب کند.

اصل چهل و نهم قانون اساسی - دولت موظف است ثروت‌های ناشی از ربا، غصب^۳، رشوه، اختلاس، سرقت، قمار، سوءاستفاده از موقوفات^۴، سوءاستفاده از مقاطعه‌کاری‌ها^۵ و معاملات دولتی، فروش زمین‌های موات و مباحات^۶ اصلی، دائر کردن اماکن فساد و سایر موارد غیرمشروع را گرفته و به صاحب حق رد کند و در

۱. اضرار یعنی: گزند رسانیدن، زیان زدن به کسی.

۲. مشروع یعنی: روا و جایز و مطابق شرع.

۳. غصب یعنی: به ستم گرفتن چیزی از کسی.

۴. موقوفات یعنی: هر چیزی که در راه خدا وقف شده‌باشد.

۵. مقاطعه‌کار یعنی: پیمانکار، آنکه انجام دادن کاری یا ساختن خانه یا جاده یا پل و جز آن را در مقابل مبلغی معین به عهده می‌گیرد.

۶. مباحات یعنی: کارهای مباح و مشروع و روا.

صورت معلوم نبودن او به بیت‌المال بدهد این حکم باید با رسیدگی و تحقیق و ثبوت^۱ شرعی به وسیله دولت اجرا شود.

اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی- علاوه بر مواردی که هیأت وزیران یا وزیری مأمور تدوین آیین‌نامه‌های اجرائی قوانین می‌شود، هیأت وزیران حق دارد برای انجام وظایف اداری و تأمین اجرای قوانین و تنظیم سازمان‌های اداری به وضع تصویب‌نامه و آیین‌نامه بپردازد. هر یک از وزیران نیز در حدود وظایف خویش و مصوبات هیأت وزیران حق وضع آیین‌نامه و صدور بخشنامه را دارد ولی مفاد این مقررات نباید با متن و روح قوانین مخالف باشد. دولت می‌تواند تصویب برخی از امور مربوط به وظایف خود را به کمیسیون‌های متشکل از چند وزیر واگذار نماید مصوبات این کمیسیون‌ها در محدوده قوانین پس از تأیید رئیس جمهور لازم‌الاجراء است. تصویب‌نامه‌ها و آیین‌نامه‌های دولت و مصوبات کمیسیون‌های مذکور در این اصل، ضمن ابلاغ برای اجراء به اطلاع رئیس مجلس شورای اسلامی می‌رسد تا در صورتی که آنها را بر خلاف قوانین بیابد با ذکر دلیل برای تجدید نظر به هیأت وزیران بفرستد.

اصل یکصد و شصت و نهم قانون اساسی- هیچ فعل یا ترک فعلی به استناد قانونی که بعد از آن وضع شده است جرم محسوب نمی‌شود.

اصل یکصد و هفتادم قانون اساسی- قضات دادگاه‌ها مکلفند از اجرای تصویب‌نامه‌ها و آیین‌نامه‌های دولتی که مخالف با قوانین و مقررات اسلامی یا خارج از حدود اختیارات قوه مجریه است خودداری کنند و هر کس می‌تواند ابطال این‌گونه مقررات را از دیوان عدالت اداری تقاضا کند.

اصل یکصد و هفتاد و سوم قانون اساسی- به منظور رسیدگی به شکایات، تظلمات و اعتراضات مردم نسبت به مأمورین یا واحدها یا آیین‌نامه‌های دولتی و احقاق حقوق آنها، دیوانی به نام دیوان عدالت اداری زیر نظر رئیس قوه قضائیه تأسیس می‌گردد.

۱. ثبوت یعنی: قرار گرفتن، استوار شدن، پایداری، استقرار، مداومت.

موادی از قانون مدنی

ماده ۱۰ قانون مدنی- قراردادهای خصوصی نسبت به کسانی که آن را منعقد نموده‌اند در صورتی که مخالف صریح قانون نباشد نافذ^۱ است.

ماده ۱۳۰ قانون مدنی- کسی حق ندارد خانه خود را به فضای خانه همسایه بدون اذن او خروجی بدهد و اگر بدون اذن خروجی بدهد ملزم به رفع آن خواهد بود.

ماده ۱۳۳ قانون مدنی- کسی نمی‌تواند از دیوار خانه خود به خانه همسایه در باز کند اگر چه دیوار ملک مختصی او باشد لیکن می‌تواند از دیوار مختصی خود روزنه^۲ یا شبکه باز کند و همسایه حق منع او را ندارد ولی همسایه می‌تواند جلو روزنه و شبکه دیوار بکشد یا پرده بیاویزد که مانع رویت شود.

ماده ۱۷۵ قانون مدنی- اگر کسی در ملک غیر، دفینه پیدا نماید باید به مالک اطلاع دهد اگر مالک زمین مدعی مالکیت دفینه شد و آن را ثابت کرد دفینه به مدعی مالکیت تعلق می‌گیرد.

ماده ۱۸۳ قانون مدنی- عقد عبارت است از این که یک یا چند نفر در مقابل یک یا چند نفر دیگر تعهد بر امری نمایند و مورد قبول آنها باشد.

ماده ۱۸۴ قانون مدنی- عقود و معاملات به اقسام ذیل منقسم می‌شوند: لازم، جائز، خیاری، منجز و معلق.

ماده ۱۸۵ قانون مدنی- عقد لازم آن است که هیچ یک از طرفین معامله حق فسخ آن را نداشته‌باشد مگر در موارد معینه.

ماده ۱۸۶ قانون مدنی- عقد جائز آن است که هر یک از طرفین بتواند هر وقتی بخواهد فسخ کند.

ماده ۱۸۸ قانون مدنی- عقد خیاری آن است که برای طرفین یا یکی از آنها یا برای ثالثی اختیار فسخ باشد.

ماده ۱۸۹ قانون مدنی- عقد منجز آن است که تأثیر آن بر حسب انشای موقوف به امر دیگری نباشد و الاً معلق خواهد بود.

۱. نافذ یعنی: تأثیرگذار، دارای نفوذ، امر و فرمان مطاع، روا، نفوذکننده، در گذرنده.

۲. روزنه یعنی: سوراخ، رخنه، باجه، پنجره.

ماده ۱۹۰ قانون مدنی- برای صحت هر معامله شرایط ذیل اساسی است:

- ۱- قصد طرفین و رضای آنها.
 - ۲- اهلیت طرفین.
 - ۳- موضوع معین که مورد معامله باشد.
 - ۴- مشروعیت جهت معامله.
- ماده ۱۹۱ قانون مدنی- عقد محقق می‌شود به قصد انشاء به شرط مقرون بودن به چیزی که دلالت بر قصد کند.
- ماده ۱۹۲ قانون مدنی- در مواردی که برای طرفین یا یکی از آنها تلفظ ممکن نباشد، اشاره که مبین قصد و رضا باشد کافی خواهد بود.
- ماده ۱۹۳ قانون مدنی- انشاء معامله ممکن است به وسیله عملی که مبین قصد و رضا باشد مثل قبض و اقباض^۱ حاصل گردد مگر در مواردی که قانون استثناء کرده باشد.
- ماده ۱۹۴ قانون مدنی- الفاظ و اشارات و اعمال دیگر که متعاملین به وسیله آن انشاء معامله می‌نمایند باید موافق باشد به نحوی که احد طرفین همان عقدی را قبول کند که طرف دیگر قصد انشاء او را داشته باشد و الاّ معامله باطل خواهد بود.
- ماده ۱۹۵ قانون مدنی- اگر کسی در حال مستی یا بی‌هوشی یا در خواب معامله نماید آن معامله به واسطه فقدان قصد باطل است.
- ماده ۱۹۶ قانون مدنی- کسی که معامله می‌کند آن معامله برای خود آن شخص محسوب است مگر اینکه در موقع عقد خلاف آن را تصریح نماید یا بعد خلاف آن ثابت شود معذک ممکن است در ضمن معامله که شخص برای خود می‌کند تعهدی هم به نفع شخص ثالثی بنماید.
- ماده ۲۰۷ قانون مدنی- ملزم شدن شخص به انشاء معامله به حکم مقامات صالحه قانونی اگر محسوب نمی‌شود.
- ماده ۲۱۴ قانون مدنی- مورد معامله باید مال یا عملی باشد که هر یک از متعاملین تعهد تسلیم یا ایفاء آن را می‌کند.
- ماده ۲۱۵ قانون مدنی- مورد معامله باید مالکیت داشته و متضمن منفعت عقلانی مشروع باشد.

۱. اقباض یعنی: به تصرف در آوردن، داد و ستد قبض در معاملات، قبض دادن و قبض گرفتن.

ماده ۲۱۸ قانون مدنی- هر گاه معلوم شود که معامله با قصد فرار از دین به طور صوری انجام شده آن معامله باطل است.

ماده ۲۱۹ قانون مدنی- عقودی که بر طبق قانون واقع شده باشد بین متعاملین و قائم مقام آنها لازم‌الاتباع^۱ است مگر اینکه به رضای طرفین اقاله^۲ یا به علت قانونی فسخ شود.

ماده ۲۲۱ قانون مدنی- اگر کسی تعهد اقدام به امری را بکند یا تعهد نماید که از انجام امری خودداری کند در صورت تخلف مسئول خسارت طرف مقابل است مشروط بر اینکه جبران خسارت تصریح شده و یا تعهد عرفاً به منزله تصریح باشد و یا بر حسب قانون، موجب ضمان باشد.

ماده ۲۲۳ قانون مدنی- هر معامله که واقع شده باشد مَحْمُول^۳ بر صحت است مگر اینکه فساد آن معلوم شود.

ماده ۲۲۶ قانون مدنی- در مورد عدم ایفای تعهدات از طرف یکی از متعاملین، طرف دیگر نمی‌تواند ادعای خسارت نماید. مگر اینکه برای ایفای تعهد مدت معینی مقرر شده، و مدت مزبور منقضی شده باشد و اگر برای ایفای تعهد مدتی مقرر نبوده طرف وقتی می‌تواند ادعای خسارت نماید که اختیار موقع انجام با او بوده و ثابت نماید که انجام تعهد را مطالبه کرده است.

ماده ۲۲۷ قانون مدنی- متخلف از انجام تعهد وقتی محکوم به تأدیه خسارت می‌شود که نتواند ثابت نماید که عدم انجام به واسطه علت خارجی بوده است که نمی‌توان مربوط به او نمود.

ماده ۲۲۸ قانون مدنی- در صورتی که موضوع تعهد تأدیه وجه نقدی باشد حاکم می‌تواند با رعایت ماده ۲۲۱ مدیون را به جبران خسارت حاصله از تأخیر تأدیه دین محکوم نماید.

ماده ۲۳۰ قانون مدنی- اگر در ضمن معامله شرط شده باشد که در صورت تخلف متخلف مبلغی به عنوان خسارت تأدیه نماید حاکم نمی‌تواند او را به بیشتر یا کمتر از آنچه که ملزم شده است محکوم کند.

ماده ۱۳۰۱ قانون مدنی- امضائی که در روی نوشته یا سندی باشد بر ضرر امضاء کننده دلیل است.

۱. لازم‌الاتباع: همان معنی لازم‌الاجرا را می‌دهد در مسایل حقوقی و قضایی.

۲. اقاله یعنی: بر هم زدن، فسخ کردن معامله با رضایت.

۳. محمول یعنی: گمان کرده شده.

موادی از قانون مسئولیت مدنی

ماده ۱ قانون مسئولیت مدنی- هر کس بدون مجوز قانونی عمداً یا در نتیجه بی احتیاطی به جان یا سلامتی یا مال یا آزادی یا حیثیت یا شهرت تجارتي یا به هر حق دیگر که به موجب قانون برای افراد ایجاد گردیده لطمه‌ای وارد نماید که موجب ضرر مادی یا معنوی دیگری شود مسئول جبران خسارت ناشی از عمل خود می‌باشد.

ماده ۴ قانون مسئولیت مدنی- دادگاه می‌تواند میزان خسارت را در مورد زیر تخفیف دهد:

۱- هر گاه پس از وقوع خسارت واردکننده زیان به نحو مؤثری به زیان دیده کمک و مساعدت کرده باشد.

۲- هر گاه وقوع خسارت، ناشی از غفلی بود که عرفاً قابل اغماض باشد و جبران آن نیز موجب عسرت و تنگدستی واردکننده زیان شود.

۳- وقتی که زیان دیده به نحوی از انحاء موجبات تسهیل ایجاد زیان را فراهم نموده یا به اضافه شدن آن کمک و یا وضعیت واردکننده زیان را تشدید کرده باشد.

ماده ۵ قانون مسئولیت مدنی- اگر در اثر آسیبی که به بدن یا سلامتی کسی وارد شده در بدن او نقصی پیدا شود یا قوه کار زیان دیده کم گردد و یا از بین برود و یا موجب افزایش مخارج زندگانی او بشود واردکننده زیان مسئول جبران کلیه خسارات مزبور است. دادگاه جبران زیان را با رعایت اوضاع و احوال قضیه به طریق مستمری و یا پرداخت مبلغی دفعتاً واحده تعیین می‌نماید و در مواردی که جبران زیان باید به طریق مستمری به عمل آید تشخیص اینکه به چه اندازه و تا چه میزان و تا چه مبلغ می‌توان از واردکننده زیان تأمین گرفت با دادگاه است. اگر در موقع صدور حکم تعیین عواقب صدمات بدنی به طور تحقیق ممکن نباشد دادگاه از تاریخ صدور حکم تا دو سال حق تجدید نظر نسبت به حکم خواهد داشت.

ماده ۶ قانون مسئولیت مدنی- در صورت مرگ آسیب دیده، زیان شامل کلیه هزینه‌ها مخصوصاً هزینه کفن و دفن می‌باشد اگر مرگ فوری نباشد هزینه معالجه و زیان

۱. اغماض یعنی: چشم‌پوشی کردن، نادیده گرفتن، گذشت، چشم‌پوشی.

۲. عسرت یعنی: دشواری، دشواری و سختی و زحمت و اشکال، تنگدستی و درویشی، دست‌تنگی، نیازمندی، حاجت.

ناشی از سلب^۱ قدرت کار کردن در مدت ناخوشی نیز جزء زیان محسوب خواهد شد. در صورتی که در زمان وقوع آسیب، زیان دیده قانوناً مکلف بوده و یا ممکن است بعدها مکلف شود شخص ثالثی را نگهداری می‌نماید و در اثر مرگ او شخص ثالث از آن حق محروم گردد وارد کننده زیان باید مبلغی به عنوان مستمری متناسب با مدتی که ادامه حیات آسیب دیده عادتاً ممکن و مکلف به نگهداری شخص ثالث بوده به آن شخص پرداخت کند در این صورت تشخیص میزان تأمین که باید گرفته شود با دادگاه است. در صورتی که در زمان وقوع آسیب، نطفه شخص ثالث بسته شده و یا هنوز طفل به دنیا نیامده باشد شخص مزبور استحقاق مستمری را خواهد داشت.

ماده ۱۱ قانون مسئولیت مدنی - کارمندان دولت و شهرداری‌ها و مؤسسات وابسته به آنها که به مناسبت انجام وظیفه عمداً یا در نتیجه بی احتیاطی خساراتی به اشخاص وارد نمایند شخصاً مسئول جبران خسارت وارده می‌باشند ولی هر گاه خسارات وارده مستند به عمل آنان نبوده و مربوط به نقص وسایل ادارات و یا مؤسسات مزبور باشد در این صورت جبران خسارت بر عهده اداره یا مؤسسه مربوطه است ولی در مورد اعمال حاکمیت دولت هر گاه اقداماتی که بر حسب ضرورت برای تأمین منافع اجتماعی طبق قانون به عمل آید و موجب ضرر دیگری شود دولت مجبور به پرداخت خسارات نخواهد بود.

ماده ۱۲ قانون مسئولیت مدنی - کارفرمایانی که مشمول قانون کار هستند مسئول جبران خساراتی می‌باشند که از طرف کارکنان اداری و یا کارگران آنان در حین انجام کار یا به مناسبت آن وارد شده است مگر اینکه محرز شود تمام احتیاط‌هایی که اوضاع و احوال قضیه ایجاب می‌نموده به عمل آورده و یا اینکه اگر احتیاط‌های مزبور را به عمل می‌آورند باز هم جلوگیری از ورود زیان مقدور نمی‌بود کارفرما می‌تواند به واردکننده خسارت در صورتی که مطابق قانون مسئول شناخته شود مراجعه نماید.

۱. سلب یعنی: به قهر گرفته شده، کنده شده